

בס"ד. שוחת ש"פ במדבר, מבה"ח וער"ח סו"ח, ה'תשי"ט.

בלתי מוגה

א. בהתחלת הפרשה מדובר אודות הציווי למנות את בני, והכתוב מרגיש שציווי זה נאמר "במדבר סיני".

ועד"ז מצינו ככמה פרשיות שהכתוב מציין את המקום שבו נאמרה פרשה זו, אף שלכאורה אין הדבר נוגע.

וכפרט בנדו"ד אינו מוכן מודע נאמר בכתוב "במדבר סיני":
פרשה זו באה בהמשך לפרשיות בהר ובהקוהי, והרי בהתחלת פרשת בהר נאמר כבר "וידבר גו' בהר סיני", וכינתנים לא מצינו עוד מסע בהליכת בני".

ונמצא, שמ"ש בהתחלת פרשתנו "וידבר גו' במדבר סיני" — לא זו בלבד שלכאורה לא נוגע המקום שבו נאמרה פרשה זו, אלא ימירה מזו, שתיבת אל מיוחדת, כיין שיוצעים כבר שבני"ה היו במקום זה.

ב. ועד"ז מצינו בפרשת יתרו' לנוגע לקבלת התורה — "בחדש השלישי גו' ביום הזה (ר"ח) באו מדבר סיני":

לכאורה אינו מוכן: (א) למאי נפק"מ לידע המקום שבו ניתנה התורה? (ב) כיין שבלאה"כ צריך להזכיר בהמשך הפרשה אודות הר סיני — "כי ביום השלישי ירד ה' . על הר סיני והגבלת את העם . הגבל את ההר וקדשתו"², א"כ, מהו הצורך להזכיר מיד בהתחלת הפרשה "באו מדבר סיני"?³

ועכצ"ל, שנוגע להדגיש את הענין ד"במדבר סיני" בשייכות לקבלת התורה, שלכן מודגישים זאת מיד בהתחלת ההכנה לקבלת התורה, עוד לפני שלשת ימי הגבלה, תיכף בר"ח, כיין שזוהי ההכנה העיקרית לקבלת התורה.

ג. השם "סיני" הוא אחד מחמשה שמות. וכיין שנקרא בכתוב בשם "הר סיני", מוכן, שיעקר ההכנה לקבלת התורה מתבטאת בהענין ד"סיני" דוקא.

3 שבת פט, סע"א ואילן. שמו"ר פ"ב, ד.

1 י"ט, א ובפרש"י.
2 שם, יא ואילן.
3

ה) וזרין צאינה וראינה בנות ציין גו' ביום חתונתו, שביום חתונתו זה מתן תורה צריכה להיות העבודה דמס"ג, והיינו, דעם היות שגם ככל השנה צריך להיוז ענין המס"ג, וכמבואר בתניא³ שענין המס"ג הוא יסוד כל העבודה, מ"מ, בכל השנה עיקר העבודה היא ככל דבכל לבבך וככל נפשך, ואילו הענין דככל מאדך הוא בהעלם ובהמלכשות בעבודה. וזהו צאינה, שע"ל היציאה ממציאותו (מען דאָרף אַרויסגיין פון זיך), גם מהמציאות דקדושה, ועי"ז וראינה גו' כמלך שלמה, מלך שהשלים שלו, בעטרה שעטרה לו אמו, זו כנס"י, היינו, שכנס"י מעטרים למלך שהשלים שלו, לפי שהם למעלה יותר, שמיוחדים בהעצמות מצד עבודתם כח"י הנצוץ בורא, והיינו, שהעצם שלמטה מיוחד עם העצם שלמעלה, דכולא חד.

ידוע שככל דבר יש שני ענינים: גוף ונפש. וכמו"כ ישנם כ' ענינים אלו בגוף האדם: גוף הגוף ונפש הגוף.

גוף הגוף היינו מציאיות הגוף כפשוטו, ומ"ח אבריו ושס"ה גידיו כו'; ונפש הגוף היינו החיות והלהט ("דער קאָר") שבענין הגופניות — לא מצד התועלת שכדבר למציאות הגוף, אלא מצד הגשמייות עצמה, שהחיות שלו היא בהגשמייות כשלעצמה.

ומצד הנפש שבגוף — נעשית ההנהגה שמקלקלת לא רק לרוחניות, אלא גם לבריאות הגוף, וכאופן של ויידה של מודי אל דחי כו', וע"ד מאדו"ל²⁹ הדוע בענין כן סודר ומורה שזולל וסובא, ש"נידון על שם סופו".

ועל זה אמרו "תוקפא דגופא" — התוקף בהחיות של הגוף, נפש הגוף — "חולשא דנשמתא"; משא"כ בנוגע לגוף הגוף — הנה על זה נאמרה תורת הכעש"ט שצריכה להיות ההנהגה באופן ד"עצוב תעווב עמו"³⁰.

ת. והנה, נחבאר לעילוי שאצל תלמידי התמימים לא שייר הענין ד"עמל מלאכה" — שהו"ע עבודת הכיוריים שהיא באופן של עמל ויגיעה עצומה, להלחם עם ההעלמות וההסתרים שבטולם — שהרי עניני העולם אינם צריכים להיות מלכתחילה בדי' אמותיהם, אלא כל עבודתם היא ב"עמל תורה". ועז"נ³¹ לא ראה עמל בישראל, כמבואר במאמר משנת תרס"ט³² ששלילת ה"עמל" בבחי' ישראל היא רק בנוגע לעמל שלמטה מעמל תורה, אבל "עמל תורה" הוא תכלית המעלה.

אמנם, כיון שיש להם כח עבור "עמל מלאכה" (שאינם עוסקים בו) — עליהם לנצל כח זה עבור "עמל תורה":

דעברדה ד"עמל מלאכה" היא באופן שכל זמן שנשאר ענין לא טוב (העלם והסתור כו'), הרי זה מצב בלתי-רצוי, וצריכים להוסיף ב"עמל מלאכה" ולכסל את ההעלם וההסתור, "כרענן ורעל".

ותנועה זו שב"עמל מלאכה" צריכה להיות גם אצל תלמידי התמימים בעבודתם ב"עמל תורה" — לכסל ("כרענן") את כל ההגבלות וללמוד תורה באופן של כלי גבול.

29) סנהדרין עא, סעי'ב (במשנה). וש"נ.

30) ראה גם לקו"ש ח"ג ע' 806. ועוד.

31) שחת ש"פ בחוקותי ס"ה (לעיל ע' תמי' ע"ב). וראה גם ד"ה זה ד"ב תמו שנה זו (ת"מ ח"ב ע' 61 ואילך).

ת. ועפ"י יוכן גם מש"י כפרשתנו 'וידבר גי' במדבר סיני":

בענין הפקודים, מנין בני"י — נכללים כל בני"י, אפילו הפחות כמדריגה, ועד שאפילו נושא פסל מוכה²⁰ נכלל גם הוא במנין בני"י.²¹ ואע"פ שבשביל מנין בני"י אין צורך כמדריגה נעלית, וכנ"ל שאפילו הפחות שבפחותה נכלל במנין בני"י, מ"מ, ההכנה לזה היא — "במדבר סיני", "שנאה לאומות העולם", ולאחרי שישנו ענין השנאה לאוה"ע, אזי מונים אותם בין בני"י.

והענין בזה: מנין בני"י הוא התחלת העבודה ד"עשה טוב", ואילו השנאה לאוה"ע עינה "סור מרע". וסדר העבודה הוא — תחלה "סור מרע", שהו"ע היציאה מעניני העולם, ואח"כ "עשה טוב", שהו"ע מנין בני"י.

ו. וזהו גם תוכן כללות הפסוק — 'וידבר גי' כמדבר סיני באוה"ל מועד באחד לחודש השני גי':

"מדבר סיני" ו"אוה"ל מועד" — הם כ' מדרגות (כמבואר בלקו"ת²²), שהם דוגמת עינים של כ' החרדים ניסן (חודש הראשון) ואייר (חודש השני), שניסן עיניו "סור מרע", ואייר עיניו "עשה טוב"²³. וזהו גם מש"ע "בחודש השני" — שכולל גם חודש הראשון. ועי"ז באים לחודש השלישי — קבלת התורה.

וזהו שקורין פרושה במדבר קודם חג השבועות²⁴ — כיון שבה כלולים כ' אופני העבודה דחודש הראשון וחודש השני, שעל ידם באים לחודש השלישי²⁵.

ז. ויש להוסיף, שהאמור לעיל בענין השנאה לאוה"ע ושכירת נה"ב כו', מחאים גם לתוכן המאמר²⁶ "תוקפא דגופא חולשא דנשמתא, חולשא דגופא תוקפא דנשמתא".

ואין זה כסתירה לתורת הכעש"ט²⁷ על הפסוק²⁸ "עצוב תעווב עמו", כי:

20) ראה שמו"ר פ"ד, א. וש"נ.

21) ראה גם ת"מ ח"ב ע' 316. וש"נ.

22) פרשתו ב, ד.

23) ראה גם לקו"ת שם ג, א.

24) רמב"ם הל' תפלה פ"ג ה"ב. טרש"ע (שכט).

25) אר"ז סת"ח ס"ד.

26) חסר קצת (תומ"ז).

27) משפטים כג, ה.

28) ראה וז"א ק"פ, ב. קמ, ב. סה"מ.

29) תשי"ט סי' ע 63.

30) ראה וז"א ק"פ, ב. קמ, ב. סה"מ.

מצד תכלית הביטול, כיון שהי' מיוחד עם העצמות, כך, שההגבהה של היתה הגבהת העצמות.

וענין זה נעשה ע"י לימוד התורה, כי, ע"י העסק בתורה מתאחד האדם עם התורה ב"יחוד נפלא שאין יחוד כמותו כר"מ⁴⁶, וכיון שאוריינית וקורב"ה כולא חד⁴⁷, אזי מתאחד האדם עם עצמותו ית'.

וזהו תכלית ירידת הנשמה למטה שהיא ירידה צורך עלי' — כמשנת⁴⁸ שקודם ירדחה למטה היתה הנשמה בכהי' עומד, וע"י ירידתה למטה נעשית בכהי' מהלך, וענין ההילוך הוא שהעליות הם באופן של בלי גבול (משא"כ בעמידה, שאף שיש בה עליות, הרי העליות הם בהגבלה), והרי אמיתית ענין הגבול הוא רק עצמותו ית', ולכן, ע"י עסק התורה שעל ידה נעשית ההתאחדות עם העצמות, נעשה אמיתית ענין ההילוך, בלי גבול.

יב. וזהו גם מה ששינוי במסכת אבות⁴⁹ "חרות על הלהות⁵⁰, על תקרי חרות אלא חירות, שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בהלמוד תורה":

דובר כמ"פ⁵¹ בנוגע ללשון חז"ל "אין כר' אלא כר", וכי"ב, שמשמעות הרבים היא, שבפשטות, ע"פ שכל, אכן לא יכולה להיות מציאות כזו, ולתא"ז מוסיפים "אלא כר", שבפיסקא זו חוזר מהסברא הקודמת, כדרך הש"ס. וער"ז בנדר"ד:

ההנהגה הראשונה מצד השכל היא — "אין לך בן חורין", היינו, שאין מציאות של בן חורין, כי, כל מציאות היא מוגבלת, וגם אורות היותר נעלים הם בהגבלה, ועד שגם אור הכלי גבול הוא מוגבל⁵², וכמילא אין לך חירות אמיתית.

ואח"כ מוסיף ומחדש — "אלא מי שעוסק בתלמוד תורה": כאשר יהודי עוסק בתורה, וכאופן ד"חרות על הלהות", שהו"ע אותיות התקיקה, היינו, שהתורה נעשית תקיקה בן, כך, שהוא והתורה

46 תניא פ"ה. 47 ראה לעיל ע' 269 הערה 82. וש"נ. 48 ד"ה להבין ענין הילולא דרשב"י וש"נ. 49 פ"ו (שלומודים בשבת זו) מ"ב. 50 תשא לב. טז. 51 ראה תר"מ חכ"ד ס"ע 262 ואילך. 52 ראה סה"מ אע"מ אע"מ בתחלתו, קונטרסים דש"פ בהי' (לעיל ע' 271 ואילך). וש"נ. ת"ב שכב, א. תרצ"ז ע' 154. ועוד.

אבל, כל זה צריך להיות מתוך "סדר" — שמירת סדרי הישיבה ושמירת בריאות הגוף, כנ"ל בענין "עזוב תעזוב עמו", וכוה גופא צריך להיות הענין ד"זפרצת" בתורה⁵³, ועד ל"נחלה בלי מצרים⁵⁴.

ט. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה צאינה וראינה.

י. יום השבת — "מיני' מתברכין כולוהו יומי⁵⁶, וככללם גם חג השבועות, "זמן מתן תורתנו", שניתנה בזכות ה"ערכות" של הילדים⁵⁷. וכיון שנמצאים כאן קבוצות ילדים שכאו מכמה ערי השדה — יאמרו "לחיים" וינגנו ויגנון (וצוה שגם כל הילדים יאמרו "לחיים").

יא. בתפלת מנחה מתחילים לקרוא "נשא את ראש". וער"ז נאמר גם כפי' בהקדמות⁵⁸: "ואולך אתכם קוממיות", "בקומה זקופה⁵⁹", "כשתי קוממות⁶⁰".

וצריך להבין: "קומה זקופה" היא לכאורה ענין של חסרון, כמארז"ל⁶¹ "המהלך בקומה זקופה וכר", וכיצד יחנן שיהי' זה ענין של ברכה? ועצב"ל, שיש ב' אופנים ב"קומה זקופה": (א) "קומה זקופה" שבאה מצד מציאות וישות. (ב) "קומה זקופה" שבאה מצד תכלית הביטול, היינו, שמצד גודל הביטול כ"כ עד שאינו מציאות לעצמו כלל, אלא כל מציאותו היא המציאות דאלקות, הרי גם ההגבהה שלו היא הגבהת האלקות.

וע"ד המבואר במאמר ארמו"ר הזקן משנת תקס"ג⁶², בנוגע לדברי רשב"י "ראיתי בני עלי'... אם שנים הן אני וכני הן כר⁶³", "אנא סימנא בעלמא⁶⁴", "מאן פני האדון הרי' דא רשב"י⁶⁵" — שהתנשאות זו כאה

34 ראה משיחת ש"פ קדושים, מבה"ח. 40 ב"ב עה. א. וש"נ. 41 ברכות מג. ב. 42 ראה מאמרי ארז"ז תקס"ד ע' קו. 35 שבת קיח, טע"א. 36 ראה גם תו"מ ח"י ע' 52. וש"נ. 37 שו"ת פ"א, ד (א). תנותמא ויגש ב. 38 ד"ה טו, ב. 39 תו"מ ופרש"י עה"פ.